

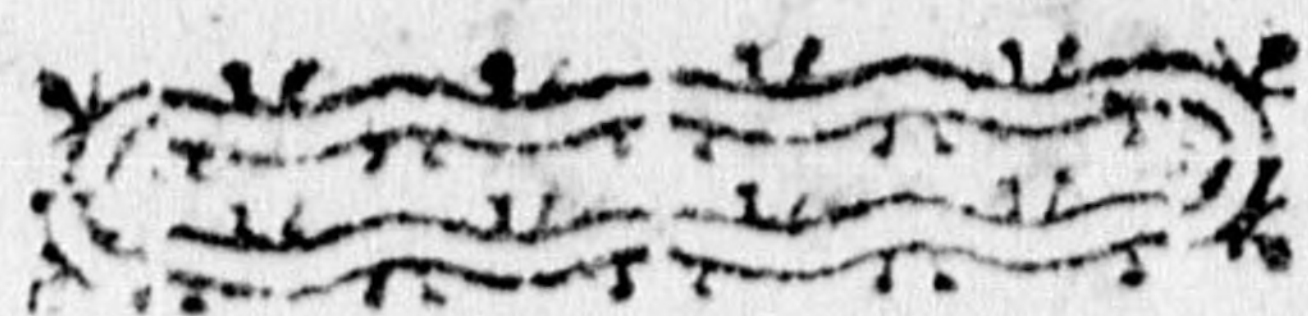
A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 14. Januáriusban 1791.

Januáriusnak 12-dikén.

*Jupiter! hybernos si tardas, invade, lusus
Supplet festivos Verna Diana Dies.*

Eső van! — 's hol a' hó? — Irigy fellegetek!
'S hát egy kis szán útat mért nem tsepegtetek?
Ez Bétsnek ekkorig haladt Innepére,
A' Nápolyi Felség' kedve' töltesére.
Hol vagytok hajdani jó levegő egek?
Mikor szó-fogadók voltak a' fellegek
'S az *Augustus Tsászár'* játékja napjára
Gyönyörűn ki-tisztult az ég virradtára.
Az az ég; melly éjjel, a' ki-rendeltetett
Nap előtt, kedv-rontó záport tsepegtetett.

Most pedig a' köddel borúlt menyegzetnek

Készülni tizen-egy napok engedtetnek.

Havat vár Béts; 's annak Felséges Vendége —

Fellegzett is — De im! eső lett a' vége.

„ Eső van! — 's hol a' hó? — Irigy fellegzetek!

„ 'S hát egy kis szán utat mért nem tsepegtetek?

Szóljatok, Ti szomszéd Magyar kiélségek!

Három kies hegyel ékesült térségek!

Hogy ti az elztendőt havazva kezdtétek,

'S olly vidám levegő ég az a' tiétek,

Hogy jó korán a' nagy Bakony 's vértés között,

Az egész lík térség fejerbe öltözött.

Egymással az erdők 's mezők egyesülve

Téli mulattsághoz vóltak el-készülve.

'S sajnálkodnak, hogy ők nem olly szerentsékek

Hogy ő Felségeknek nints ott Inneplések.

Sajnálják, hogy ezen zápor fellegzetnek

Helyében Bétsnek is nem költsönözhetnek.

„ Eső van! — 's hol a' hó? — Irigy fellegzetek!

'S hát egy kis szán utat mért nem tsepegtetek.

De ha már *Jupiter* Bétset el feledte;

Hadgyán — nem mezlize van *Diána* mellette;

Nem olly szükek Bétshen a' gyönyörűségek,

Hogy ne találjanak kedvet a' Vendégek;

Akkor-is; ha az ég' komor ábrázatja

Néha a' fel-tett izélt akadályoztatja: —

Jer hát, tégy *Diána* kedvet e' Felségnek,

Tedd-ki vadaidat lántsa' 's puska végnek.

Csald-meg a' felhőktől letétült világot

Kies Béts! és találj ollyan mulattságot,

Ne hogy *Sicilia* szemedre hányhassa,

Hogy kedvetlen Gazda vala Béts Várossa.

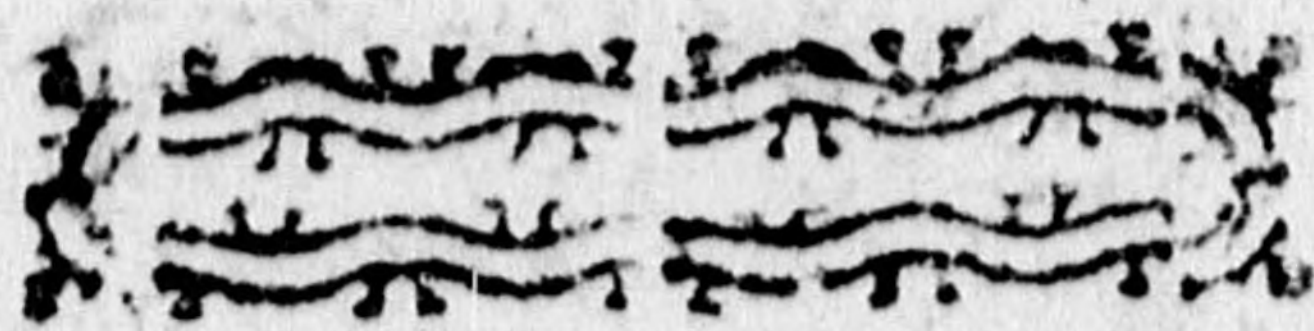
Horváth Adám.

Mi még a' télről semmit sem tudunk, 3 nap-tól fogva szüntelen esik az első, bokáig érő fárban fársánglunk — az időnek mostoha irigysége nem engedi, hogy a' mi Felséges és leg-kedvesebb Vendégünk a' Nápolyi Udvar eránt előre fel-tett mulattság-béli izélunkat elérhessük — azonban a' belső mulat-

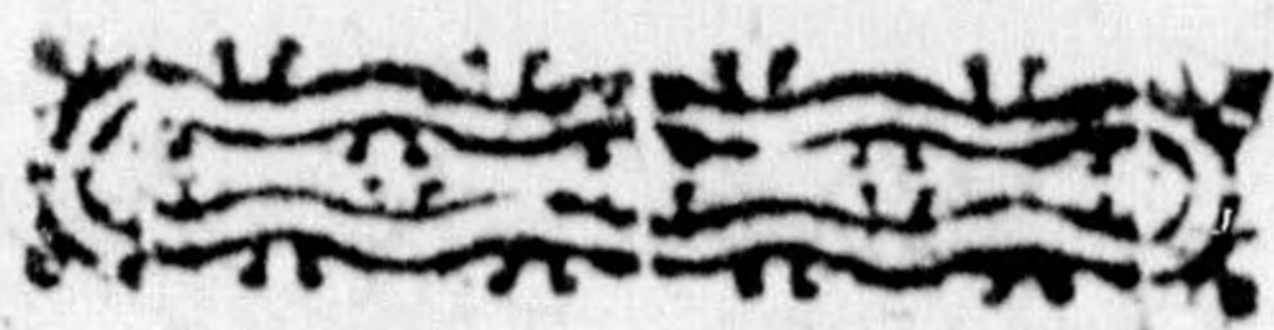
tságok-

tságokban semmi hátra-maradásunk nintsen. — A mi Felsőleges Királyi Udvarunk kivánt egészségben van. Felsőleges Királyunk, felgyógyulásának első órájától fogva szüntelen adja a hozzá menetelre való engedelmet; Nem különben *Ferentz* és *Palatinusunk Sándor Leopold F.* fő Hertzegek, kik többnyire az ide gyülekezett Hazánkbeli Magyar Uraságokkal foglalatoskodnak, és soha a Felsőlegesség eleibe való bé-hotsáttás, ezen Felsőlegektől való Kegyelmes meghalgattatás olly nagy mértékben Bétsben nem tapasztaltatott, mind ezen mostani Kegyelmes Királyunk, fő Hertzegünk és *Palatinusunk* alatt. — Itt a Kegyelem, a részre-hajlás nélkül való igazság és az megjutalmaztatott érdem egymást ölegetik a F. Udvar-tornáttziban. — A már sok esztendőktől fogva szél veszes tengeri habok között hanyatott hajótska — sőt egész *Europa* minden órán tsendes rév-partra fog érkezni. Ennek pedig Felső. II-dik *Leopold* vezérlő vitorlája. Hogy a szemétdombon hevert gyémánt érdemét nem vesztette, hogy az érdem jutalmat nyert és nyer a mi Felsőlegünk előtt, itt-is egy eleven példája: — „Amatörsökös Nemes vérből származott, mind a természet, mind a Kegyelem ajándékaival különösön felruházott ifjú Ur *Szalkai Szalkay Antal*, ki a legkeményebb tsatázó piatzon a F. R. Császári Tábornál 14 esztendeig hadi Tisztelkedett és szolgált, az Orosz Tábornál pedig mint Kapitány 3 sebeket hozott vissza a *Márs* menydörgő tüzéből közelebb, és mind a szárazon, mind a Tengeren nevezetes probák között forgott, ezen hónapnak 12-dikén Felső. Császári Kamarásnak eskedtettek fel Bétsben, melynek arany jelét Magyar mentéjén viselvé, a mi F. Palatinusunk mellett teszi a szolgálatot, kinek több Udvari Tisztjei és emberei is mind Magyarakból, és Magyar köntöft viselőkből állanak. — — Azt mondám elébb, hogy minden órán egész *Europa* tsendes rév partot fog érni, s nézzük azonban a véres tsatát.

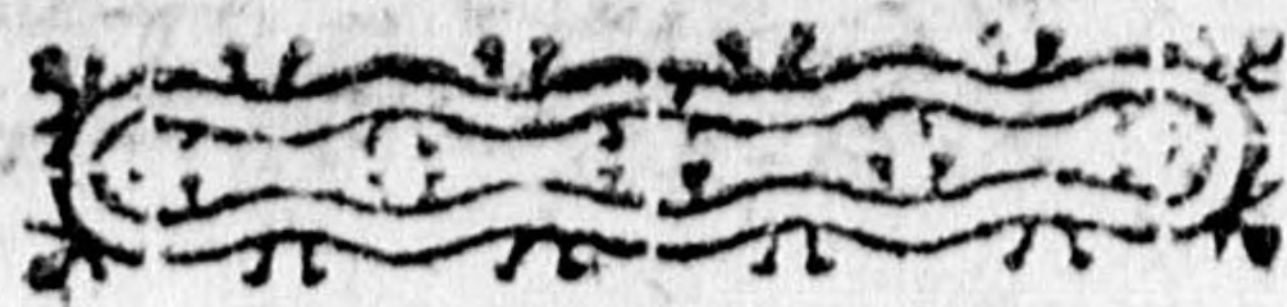
Moldovából Galatzból az a' különös tudósítás érkezék - meg Bétsbe, melly a' F. Udvari Levelek által - is közönségsé téteték, hogy minek-utánna Nov. 26-dikán *Isatsits* meg vétetett volna a' Muszkáktól, a' Dunán lévő Hajos Sereg *Ismailnak* fordúlt, hol egy-más ellennében lévő Szigetek megvétetének, mellyekre azonnal Battériák állittának fel: mellyekre az *Isatsitsban* prédául nyert nagy bombi hányók, és más kemény ostromló készülétek fel-rakattván, tüzes záport kezd vala a' levegő *Ismail Várára* esni. — Dec. 2. 3 és 4-dik napjain a' két részen lévő hajós-sergek között emberi szív felett való vakmerő tsaták esének, mellyekben 2 Muszka hajók, mellyek között edgyikben 16 szabadakarató Katonák, a' másikkban pedig számofabb Muszkák találtának vala, a' Törökök kezére juttattának, és egy 3 dik hajó el merítettetett. Ellenben a' Muszkák 8 hajókat vettének - el az ellenségtől, és 6-tat forgáts darabokra lödözvén semmivé tevének. Dec. 7-dikén megint egy vakmerő tsatára kerüle a' dolog, mely reggeli 9 órától fogva egész éjszaka estvéli 12 óráig tartta. Ezen tsata a' Török hajós-serget csak nem tsupa semmivé tette, mivel 32 kisebb és nagyobb hajók' között sokat el fogott, és sokat a' víz fenekére ültetett. Ezen szörnyű ütközet után igen kevés Sergek a' Szigetben maradának, a' hajós sereg *Gobátzba* vonta magát, és a' több Sergek 3 órányira visszavonták magokat. — Dec 10-dikén egy parantsolatot vélsen Gróf *Szuvarov* egy *Benderből* hirtelen érkezett Kurir által *H. Potemkintől*, hogy leg-ottan a' maga Serge mellé vévén az *Ismailnál* lévő *Repnin* haditestét, és a' *Gallitzin* vezérsége alatt valókat *Ismailra* rohonnyan; mely parantsolatra a' még csak füle megét sem vakarított vitéz Gróf *Szouverov* 11-dikben meg érkezik *Ismailhoz*, kit 12 dikben követt a' sok ezer hajókon vitt népség és lajtárja. Azon közben már 10-dikben a' Muszkák *Isatsitsot* tetétől fogva talpig tűz köntösbe öltöztetvén, hammuvá tették vala. — *H. Potemkin* a' nálla lévő

Kapitsi Basát Benderből ebestől, kutyástól elkergette — és e' még tsak eddig van — de látsuk tovább

Oláh Országból tegnap érkezék a' Bétsi Udvarhoz a' Dec. 22 dikén, a' Muszka fegyver által szerentsésen megvétetett *Ismail* Vároisának leírása — mely ez: — „ A' Muszka Tsászári Sergek a' Gen. Gr. *Szouverov* vezérsége alatt, *Ismailt*, azon kemény Török erősséget reggeli 5 órakor kezdvén, a' már megnevezett napon, vivni, egészen délutánni 2 óráig olly keményen vityák. hogy noha a' benn lévő Törökök tsak a' kétségben esetthez illő vakmerőséggel állottanak ellent, és a' bé-rohanandó Muszkákat 5-ször kergették vissza a' Sántzokig, még-is ezek mindenkor ujra vissza nyomulának, és olly állhatatosan viaskodának, mig végre *Ismail* Várának köfalait megmásván, ebbe bé-rohanának és megvevék. A' Várbéli őrizeten lévő minden Törökség, kiknek számok 18 ezerre mégyen vala, mind egy lábíg leapprittatának, és ezeken kívül 5000 Török fogságra viteték. — *Pre-
dál* nyerék itt a' Muszkák azt a' nevezetes Török ágyuzó serget és készületet, melyhez hasonlót még a' Török Birodalom alatt tsak gondolni sem lehet többet, egy 1 hónapra való eleséget kapának készen. — A' Muszkák részéről 2000 Katonák estenek-el. — E'szerint *Ismail-is* Muszka hatalam alatt vagyon — az erről szóló bővebb tudositást még ezután várjuk.

Kolosvár 24. Dec. — Tegnap esék itt meg a' Homágium le-tétel olly közönséges és leirhatatlan öröm kiáltások között, melyhez hasonlót ezen mi költsos Városunk soha sem látott, és a' melyhez hasonlóról talám a' mi Historiáink sem emlékeznek. Reggeli 9 órakor öszve gyölének a' Státusok a' gyűlés helyén, és a' Királyi Kormányzék a' Tanáts-házban. 10-edfél órakor a' Státusok egy ki-rendelt Követség által magokhoz hivatták a' Kormányzékét. Mihelyt ez itt meg-jelenék, azonnal azon F. Királyi Levél olvastaték-el, mely által

a' Monárkha Erdély Országa minden Lakosainak, minden szabadságait, Törvényeit és Privilegiumit kegyelmesen meg erősíteni méltoztaték. — Annak utánna a' *Prothonotáriusok* által, minekutánna ezek hiteket le tették volna, egy irás téteték-fel, mely által a' Státusok a' F. Királyi Biztos F. M. L. B. *Rall* Urat arra kérék, hogy közöttek jelennék meg, mivel minnyájon készek vólnának az ő képében ő Felségének az Homágiális hitet le-tenni. Ezen irással egy számos Követség küldeték, a' Kormány szék Tanátsofsa Gróf *Eszterházy* Vezérsége alatt a' Kir. Biztos Urhoz, ki is, mint egy 11 óra tályban, a' maga Tselédjinek előll menetelével, 11 tsinoson öltözött Nemes ifjaknak és a' Kormány szék alsóbb Tisztviselőinek kísérésével, a' *Mitrovszki* gyalog, és *Szávoja* Dragonyosainak hadi sort állott gála rendjei között egy 6 lovas hintón meg-érkezék. — A' Királyi Kormány szék által fogadtaték ezen Biztos Ur a' Gyűlés épületjének kapui előtt, és az Ország gyülekezetébe kíséré, hol leg előbb is Udvari Hadi Titoknak *Thoman* által el-olvastaték ő Felségének azon kegyelmes Levele, melly szerint ezen jelen való K. Biztosi hivatal által adatott neki. Annak utánna egy ezen környülállásokat tzelező szép beszédet tartta, mely annál foganatosabb vala, menél inkább ezen Orzágnak szivét a' maga esmeretes jó szivűségével, okos, tsendes és kellemetes maga viselésével már előre magáévá tette vala. Minekutánna ezen beszédre illendő felelet adattatott volna, a' *Homagiális* hit le-téteték 1) a' Fő Kormányozó Ur, és a' Kormány székben lévő Tanátsofsok által, 2) A' Kormány szék Titoknakji által, 3) A' Királyi Levél által hivattattak által, 4) Az Ország Küldettei által. Végre meg esküvék a' Kir. Biztos-is az ő Felsége képében az Orzágnak minden Törvényeinek megtartására. — 1 órakor vizsgálta mene hasonló tisztetség tétel között a' K. Biztos Ur a' maga szállására, hol már előre szállása előtt egy igen szép gyözedelmi Kapu vala építve. Ekkor kezdék el oltán a' Városnak külömb külömb részei.

részeiben fel-állított boros-hordók a' Bor-özönt — melynek historiája nagyobb, mintsem le lehetne írni. — A' Királyi Biztos, a' fő Kormányozó Gr. *Bánffy* György Ur ő Exc ja. — Az Erdélyi *Püspök* Ur ő Exja, és *Eszterházy* Ur ő Ngok pénzt szornak vala a' nép közé. — Az egész Vároft bétele ezen öröm kiáltás: *Éljen II-dik Leopold a' mi édes Atyánk és Fejedelmünk!!!* Végre már ekkor terítettének a' K. Biztosnál 2 Táblák; edgyik 116, a' másik 121 személyekre — estvére mulattság vala, melyben a' szebb Nem-is meg-jelenék, és az egész étzaka meg világosított mulattsággal és öröm kiáltások között telék-el.

Kézdi-Vásárhely, Dec. 22-dikén. A' Székelységnek egy része haza jött Oláh-országból szabadsággal. Ugy van a' hire, hogy egészfen-is vizsgál fogna a' jövő Januáriusban takarodni saját honynyába, mellyet valóban óhajt-is.

Tseh Ország. 1785-dik elztendőtől fogva, 1788-dikig, 126,962 személyekkel szaporodott a' fabrikákban 's a' fabrikákhoz dolgozóknak száma a' munkálódáshoz való eszközöké pedig 14.497-el. Ezt, a' más tartománybéli portékák' behozásának megtiltása tselekedte. Ha hát akkor sok Kalmárok lettek áldozatjaivá azon tilalmazó parantsolatnak: most ismét sokkal több áldozatai lennének a' bé hozott fel-szabadító parantsolatnak azon kívül, hogy által-lyában-is a' tartománybéli belső munkáság egyfzere-re meg fojtódnék.

Ama' nevezetes Frantzia Tudós *Russzó* (*Rousseau* János Jakab' örök emlékezetére, egy oszlopot emeltetett a' Nemzet Gyűlése illy felül irással: *La Nation Françoise libre, à Jean Jaques Rousseau*. az az: *A' szabad Frantzia Nemzet, Russzó János Jakabnak*. Az Oszlop' talp-kövén, ezen fontos mondás olvas-tatik: *Vitam impendere vero*. *Az igazság' nyomozására szánni életét*. — Özvegye' számára az említett Tudósnak, 1200 livra fog elztendőnként járni a' Nemzet' Kintstárjából. — Így kívánnya meg-bizonyítani háládatólságát a' Nemzet Gyűlése, eggy olly

olly Ember eránt, kinek útmutatását sokakban követte 's követi!

Lengyel Ország. — Haditármester Gr. *Potocki*, két oszlopot emeltetett a' maga *Tulzin* nevű jószágában; egyiket a' Királynak, 's az Ország Gyűlése' Marsalljának Gr. *Malachovszkinak*, kiknek leg-többet köszönhet a' Haza; a' másikat pedig a' *Volhiniai* Vajdaság' két Küldöttjeinek. *Svientoelavsky*, és *Strojnosky* Uraknak, kik eszközölték kiváltképpen, magok hathatós közbe vetése által, hogy Lengyel Ország meg. ne tsonkittassék (tudni illik *Dántzka* és *Thorn* Városainak el-vesztése által.)

Nemes *Veszprém* Vármegye Köz. Gyűlést tartott az el-múlt hónapnak 15-dikén, melyben Nádor Ispányi Itélőmesterségre méltóztatott T. *Somogyi* János Ur' helyébe, első Vitzeispánnyává választotta egy igen érdemes Tagját, T. *Kún* László Urat.

Győr, Jan. 4-dikén. „Mái napon, idején reggel halálozott meg az ide való Ns. Káptalan' Nagy Prépostja Ns. *Bogyai* Ignátz Ur, életének 60-dik esztendejében. A' Kanonokságot viselte 25, 's azal együtt a' *Győri* Plébánuságot 20 esztendőig. Különös dicsérettel tetézte érdemeit 11 esztendőig folytatott Fő Préposti Méltóságában. Már második esztendejére járt, hogy belé érkezett mellyébe a' vizi betegség, Nagyon fájlalja ily érdemes fő Tagjától lett meg-válását a' Ns. Káptalan; sőt az egész Megye.

Tiszt. P. *Szekér* Joákim, Szent *Ferentz* Szerzetebéli Pap, hajdan a' *Filozofiának*, és *Theologiának* Tanítója, Nemzetünknek *Historiáját* dolgozta ki anyai nyelvünkön, két könyvekben, mellyeknek mindenike négy négy szakaszokat foglal magában. Az elsőben elől adja 1.) A' Magyaroknak igaz eredeteket, 's *Afiából* történt ki származásokig való állapotjokat. 2.) A' *Hunnus*. 3.) *Avar*. 4.) *Magyar* nevezet alatt *Europába* ki jött *Magyaroknak* viszon-tagságaikat. A' 4 dik szakasz le megy egészen *III. Andrásig*. — A' 2 dik könyvnek első szakaszza, el beszél a' *III. András'* halála után, *I. Ferdinán-*
dig

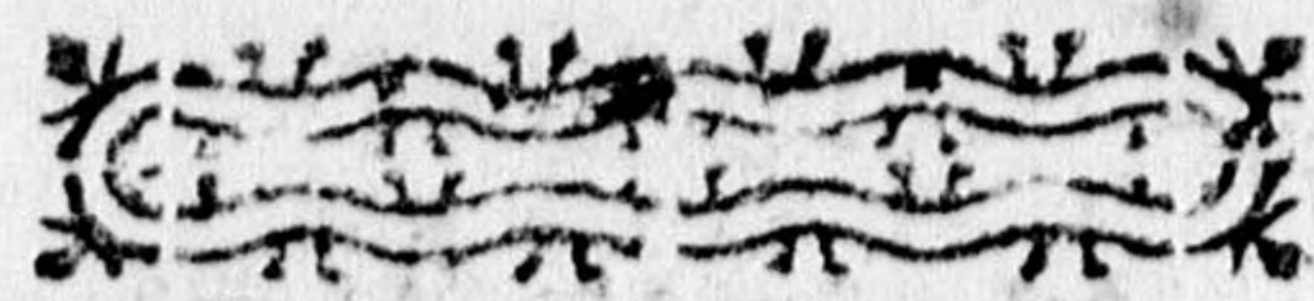
dig; a' 2-dik szakasz, I. Ferdinándtól fogva, I. Leopoldig; a' 3-dik, Leopoldtól fogva, Mária Theresiáig; a' 4-dik végre M. Theresiától fogva, a' most uralkodó Felségig II. Leopoldig történt dolgokat. Már az első könyv Sajtó alatt vagyon.

Az el-múlt Esztendőnek, és Hónapnak 9-dik napján Tekintetes Zemplén Vármegye szereztsés megkoronázása emlékezetére Második Leopoldnak *Te Deum Laudamus* nagy pompával tartatott, először a' R. Katholikuskoknál énekeltetett *Téged Uram Dicsérünk*, az után pedig a' Reformátum Templomban tartatott két Prédikáció, edgyet Tiszt. Professor Örg Filep Ur a' másikat ugyan Ujjhelyi Prédikátor Katona Sigmund Ur mondott, a' Pataki Deákok szép harmónián énekelték, az Hajduság lövöldözött, és a' mo'sárok dörögtek. Ez meg-lévén az első Alispány az egész Vármegye tagjait megvendégelte, azután viradtig vígan tántzoltak.

Leg-elegyesebb jegyzések.

Buda 11. Jan. Ezen hón. 7-dikén meg-érkezék Budára is a' Pruszsus Udvarhoz menő Török Követ. Ez egy igen nyájas és pallérozott embernek tapasztaltatott itten. Azt mondják a' vele lévők, hogy nem szokott dohányozni, és hogy Felesége is csak egy volna, nem mint a' többi Törököknek. — 8-dikban H. Kohurghoz ment, hól a' *Musika-Akadémián* jelen vólt, hol minden a' két Nemen lévő Nemesség meg-vala jelenve. Két napokkal ez előtt el-indula innen Komárom és N. Szombat felé követi útját, mindenkor egy F. Császári Tiszt is lévén mellette. — Ugy értettettük fül-hedgyel, hogy az Erdélybe küldött, és a' K. Biztos Urtól fel is olvastatott Királyi propositiókban ezek is ott vólnának 1.) hogy ujj törvényes rendet és utat készítsenek, 2.) hogy az ugy nevezett Egyházi Armálisták is a' *partió* 's más tereh aloll menttek légyenek, 3.) hogy mód kerestessék benne, miképpen lehessen a' szegénység adóján segíteni; hogy a' nem

Nemes

Nemes születésűek-is hivatalokra léphetsenek, hogy az adó el-osztására egy finor-mérték készítsék 's több. Nem Atyai és bõlts tzeloké mind ezek? Feleljen maga az igazság. Minekutánna *Ismailnál* megint fa nyelvü legények vóltanak a' Törökök, azt kérte a' Porta H. *Potemkintől*, hogy addig kölsen fegyver nyugvást, míg a' Békelesség *Sistovban* dolgoztatik, melyre, azt mondják, hogy H. *Potemkin* azt felelte vólna, azt néki nem szabad tselekedni. Már a' Békelesség munkájához itten hozzá fogtanak, és úgy vélekednek, hogy 6 hetek alatt vagy meg-lészen az alkú, vagy még hosszabb időkre nyúlik a' háború, de mi az elsõt hiszszük. — Lengyel ország a' Dec. 16-dikán tartott gyűlésében már hozzá kezdett némely Szerzetes Papoknak Regulázásához, és erről minden órán többet hallunk. — — Bétsben a' 12-dikre hagyott Udvari gála egészen el-maradott, nem tsak azért, hogy az első éss vala, hanem ezt maga a' Nápolyi Felség nem akarta, ki az nap is az elsőben vadászni ment vala; a' Nápolyi Követ pedig ezen napon adott egy nagy *Bált*. A' Belgiumban lévõ Ts. K. Sergekhez-is el-ment már azon Rendelés, hogy a' Tízte' fellyebb való emelésekkel zianven k-neg; mert ezek közé a' *Super numerariusok*at fogják helyheztetni, kik már ezen háborúban tüzet állottanak-ki. — A' mi részüntről szent a' békelesség a' Portával, ez-is ujjal mutat arra. — Morvában igen nagy a' drágaság, 's még nem is igen tudatik, egy ilyen Országban miképpen lehetne az olly nagy, hogy a' népet fel-zúdithatná. — Ennek Anya Városában *Brünben* már lárma esett vala ezen okból, hol a' nép a' Város Tanáts-házára rohont vala, az ablakokat, és más fa készületeket öszve rontott. A' *Politzáj Direktort* 's másokat keresték ezen zenebonások, de nem talál-ták őket. Rá-mentenek a' Gubernátor Gr. *Ugarte* Ur házára-is, — — — — de minek utánna ez nékik meg-igérte, hogy a' drágaságon fogna segitteni, a' nép azonnal le-tsendesedett. Már most õ Felsége tellyes igyekezettel azon va-
gyon,

gyon, hogy az efféle drágaságnak okát ki-keresse. — Bétsben ugyan már Tanáts-széket ült egy ilyen, külömb vállogatott bölts Férfiakból álló *Commissio*, és nvomozza; noha nálunk Bétsben rendkívül való drágaság nintsen. — Bétsben, azt beszéli a' nép, hogy a' Kenyér sütő czéh 5 pástétomot sütött volna az ujj esztendő első napjára, melyekben, ugy vélekednek, hogy 500 arany lett volna fel-olítva 5 felé, ezt pedig ebből gondolják, a' mint a' köz beszéd foly, hogy az Ujj esztendőre egy Nagy Urnak el-visznek egy Pástétomot ajándékba; az Ur ugyan el-vézi, — de mond szolgájának: nekem nem kell az ő pástétomok, vidd-el és add meg, néked adom. Midőn a' szolgálga a' pástétomnak gyomrát bontogatná, hogy a' maga gyomrát töltse belőle, meg-találja a' száz arany tölteléket is benne, széllyel néz, ha vallyon nem látja-é valaki, hogy ő mit eszik, 's azzal edgyet sem szólván senkinek, zsebébe tézi a' fővtelen tölteléket, és így sem az Ur, sem a' Kenyér sütők nem tudták a' dolog' ki-menetelet. Történik azonban, hogy a' pástétomos szolgálga meg-sugja egy meg-hitt barátjának mint járt legyen — ez a' dolgot titokban nem tarthatván, másoknak is és végre, (hihető hogy a' Sütők szájából-is) a' szolgálga Urának fülébe ment a' hire, hogy száz arany lett volna a' pástétomban. Ekkor kérdi a' szolgájától: Találtál-é száz aranyat a' pástétomban? — Igen is találtam Uram. Nó hát add vissza, mert én csak a' pástétomot adtam volt néked hogy meg-edd; de ez vissza nem adá, hanem az Ura szolgálátjáról-is azonnal le-monda. Ezen hir még csak hir, és előttem nem bizonyos, de közönségesen beszélnek, hogy már a' szolgálga kérdőre vonatott érte, és a' már bizonyos, hogy a' drágaság sokszor illyetén tsatornákon-is ki-folyhat a' nagyobb Városokban. — Itt ugyan Bétsben mindenre igen nagy vigyázás vagon mostan kiváltképpen, és a' Közönségnek terhére semmit meg-nem engednek. A' napokban húst víz egy szolgáló a' mézárshékből, és csak meg-szollitja egy Ur az ut-
tán.

zán. Mit vizsgál? — Huft Uram. — Mellyik mézszárzékából? — ebből 's ebből. — Add ide a' húft, hadd lássam üti-é a' mértéket — nem üti — gyere vezess oda engem. El vezeti a' szolgáló azon Urat a' mézszárzékba, 's kérdi az Ur: mellyik mérte ezt a' húft? Én mértem 's mi baja kendnek véle? A' baj majd azután igazittódik-el, hát hány fontot adtál néki? Még rá sem halgat a' mézszáros legény, hanem gorombául azt mondja, hogy: menjen kend dolgára. A' szolgáló minden naponként 5 fontot szokott vólt ott venni, ugy most-is annyiért fizetett. Ekkor ki-húz az Ur egy méröt plundrája aloll, és a' húft, a' mézszáros legény szeme előtt ujra mérvén, alig üté a' 4 fontot-is. Ekkor azon Ur, a' mézszáros legényt el-kilértetvén, leg-először is 25-töt vágata rá a' goromba feleletekért, a' kisebb mérték árrát pedig a' fog házban fogja le-fizetni, hol már egynéhány társaival üldögel. — — Egy illyen példát Posonyból-is tudnánk említeni, a' melly ugyan ez előtt néhány elztendökkel történt, de arról most halgatunk.

Hertzeg Eszterházy Antal Magyar Vitéz' Emlékezete; mellyet még a' Belgrád' meg-vételekor irt Horváth Adám Ur, arra a' hir hallásra, hogy a' Hertzeg meg-hólt: de a' hir változván, a' Vers-is el-halgattatott; meg-halálozván pedig a' Vitéz Hertzeg nem régen: most közre botsáttatik.

'S hát! tsak meg-hal Antal illy Ifjú létére
Hertzegi Nemzete' keserüségére!

'S hát! tsak nem jút Belgrád, ugy, Hazánk kezére
Hogy Eszterházy vér ne legyen a' Bére!

Meg-

Meg-hal, 's midőn vizont Nándor - Fejér - Vára
Még élteben leve Halálának ára:
Vérrel festi nevét Ölsei módjára
Ditső Nemzetének vitéz Olzlopjára.

Meg-hal, hirt viz néktek, bódog Hazafiak,
Hogy most-is vitézek az Eszterháziak;
Vitézek, mint hajdan: — sőt a' mostaniak
Még mikor gyermekek, már erős Férjfiak.

Hirt viz; hogy még alig fel-serdült korába'
Már olly Kapitány volt Hazánk' Táborába',
Hogy az ezer fegyver' rajta rohantába'
Maga nyitott útat a' Belgrád' sántzába.

Erős volt rá-venni a' tartózkodókat,
De nála izmosabb erővel birókat;
Hogy számba se vévén az ellen-állókat,
Ezer Török közt is törték a' karókat.

Mert, mikor Hazánknak ez remek születte,
Ezt a' szót: *Hazánkért* száján ki-ejtette:
Illy rettenhetetlen Magyarok mellette
A' Magyar, a' Halált el is felejtette.

Fel-is vitte népét épen' nem sokára,
A' körül karózott Város' piattzára:
A' hol, egy fiatal Orosziány' módjára
Szélllyelnéz; kit hányjon először kardjára.

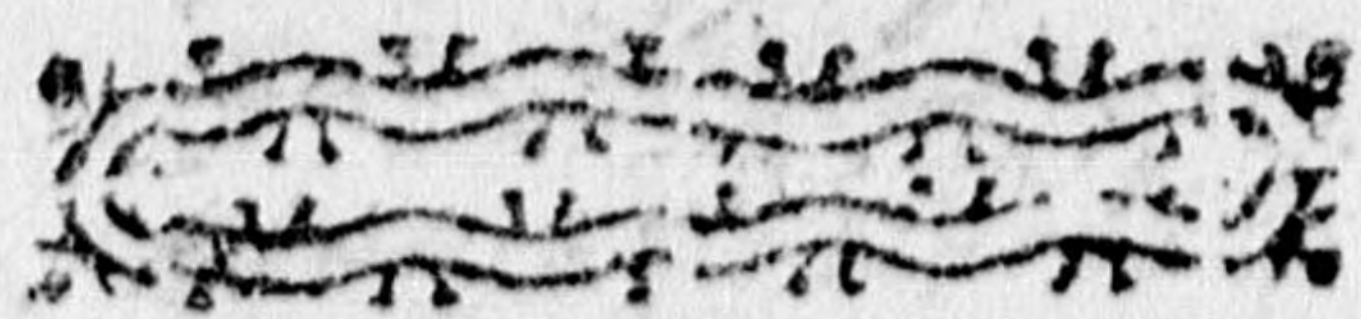
A' *Ditsőség* látta fényes Templomában,
Hogy az Eszterházi Hertzegek' Házában
Mindjárt tsorba esik: — egy Atya Fijában
Kárt vall, 's egy Nagy Atya Nagy Unokájában.

Hogy hát tárgyat adjon bajnoki szivének
Addig is, mig véget vetnek életének;
Mutat egy Törököt szikrázó szemének,
Ki őt tette tzelúl Puskája végének.

Rá-is lő a' Pogány, rá — de el-hibitja;
A' Hertzeg hát kardját ellene fordítja;
Köldökébe szurja, hafát ki-hasítja,
'S válláról szakállos fejét le-taszítja.

De — elég kezdet .é ez egy ditső végnek?

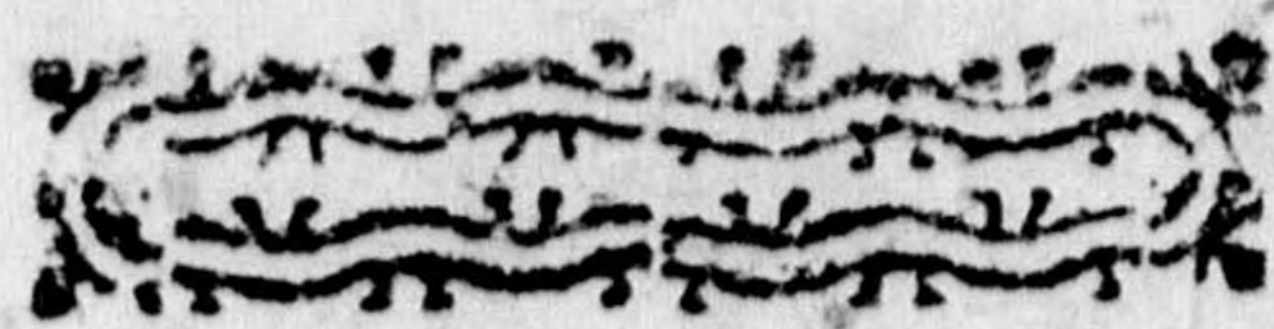
Halál! 's ennyit engedsz tsak a' *Ditsőség*nek,
Vagy nem .éadsz Belgrád! ez szép vitézségnek
Jutalmául, szállást ez vitéz Vendégnek.

Ah! nem — az erőnek Halál jön nyomába'
 Halál, melly rejtezett egy Török Puskába,
 'S olly erős lövéli tesz a' Hertzeg' vállába,
 Hogy nagy szive alatt le-roskad a' lába.
 Tartya véres kardját még most-is kezében;
 Melly ösztön a' Haza egy Hertzeg' szivében?
 'S melly nagy sziv, akkora vitéznek testében,
 Kit egy Magyar fel-bir 's el visz az ölében.
 Meg-haljak hát? ugy mond — 's virtusimnak vége
 Itt lelzsz-é? — Hazámnak ez érdem elég e?
 Hogy most-is a' Pogány Török' dühölsége
 Tárgyja lelzsz Hertzegí Nemem' reménysége.
 Ah nem! — ha az *Egek*, az *Erő 's Ditsőség*
 Ugy adták, hogy enyim légyen az elsőség;
 Nem hágy-el egészszén addig az *Erő 's Eg*,
 Mig vizsgálja jön hozzánk ez roppant Erölség.
 Ugy-is lett: tsak ugyan élve meg-érhette,
 Hogy *Loudon* Belgrádot a' miénkké tette;
 De mint Hunyadinak utolsó nagy tette'
 Érdemét, halálos betegség követte:
 A' testében három darabra szaggatott
 Golyóbis, már semmi reményt nem adhatott,
 Noha mikor szedték, nagy szivet mutatott
 Akkor-is, és tsak egy könyvet sem hullatott.
 Nem hitte a' Halált olly érzéketlennek,
 Hogy illyen idején' véget velsen ennek;
 Kinek virtusi még mint neveletlennek,
 Már a' nagy érdemek' száma közé mennek.
 Nem: 's sebjét nehezen tsak azért szenvedte,
 Hogy szive, melly őtet hív-Bajnokká tette,
 Hűségét munkásan ugy a' mint kezdette,
 Hazájával tovább nem éreztethette. —
 Fázik már *Bellóna* hadi Kotsijába'
 Bé viszi Ostorát a' meleg szobába;
 A' Katona bellyebb nyomúl a' Hazába,
 De a' Hertzeg szenved sebje' fájdalmába'.
 Nem lehet a' Tisztség seb-gyógyító ir-a,
 Fel-vezzi a' Fő Tízti rangot, de nem bírja;
 Érzi már, hogy nincs mas *Rend*, hanem a' sirja,
 A' hová nagy Nemét a' Haza fel-írja:

Ti úgy mond Barátim! Kedves Hazátokat
Meg-látni, 's nyugtatni mentek magatokat.
Ölelni fogjátok élő Atyátokat,
Én pedig a' meg-hólt *Eszterháziakat*.
Vitéz Pajtásimtól egyedül hagyatom,
Es Hazámon' kívül, mellyért indulatom
Ég forr; az Orvosok keze közt tartatom,
'S halálos szőnyeggel majd le-takartatom.
Oh Haza! oh Hűség! édes nevezetek!
Aldott légyen az Ég, hogy én-is értetek
Halok meg, és azok közül egy lehetek,
A' kiket ti élni méltókká tettetek.
Az édes képzések mind így teldegelnek,
'S üzik rettentésit a' halálos jelnek,
Az *Érdem* és *Hűség* egymásért fel-kelnek,
'S egy-másnak a' ízivben illyeket felelnek:
„ Én! még élet-mnek gyermek idejébe'
A' Virtust nyomoztam a' *Márs!* leregébe',
Hogy koszorús fejem' *Márs* maga vinné be,
A' *Virtus'* Házából a' *Ditsőségé* be.
„ De imé! nem tekint sem időt sem nemet
A' Halál, 's mint embert engem' is el-temet.
'S míg érdemesebbé tehetném nevemet;
Örökké valóság végzi az érdemet.
„ Jól vagyon, — az érdem ott-is megtalálja
Jutalmát, ha testem a' Halált ki állja:
A' fok *Nádor* *Ispány*, és *Ország'* *Birája*
Rám ismer; hogy ez-is az ő *Onokája*.
„ *Miklos* ama' *Vezér* meg fogja kezemet,
Mint vélte, 's *Onokát* úgy ismer engemet;
Ki *Ferdinánd* alatt tett feles érdemet,
'S *Nádor* *Ispányságig* emelte ez *Nemet*.
„ Meg-ismérsz, 's kezet fogsz *Pál Vezér!* *Fijaddal*,
Száz elztendő múlva fel-támadt magvaddal,
Ki *Kedves* *Hazámat* őrzötted nagy *Haddal*,
Születésem előtt tsak-nem egy *Izazaddal*.
„ *Eszterházi* *Josef* meg-fogja lebekkel
Meg-rongált testemet, *Atyai* kezekkel
Ölelni; ki nem rég a' *Burgusnépekkel*
Jól hartzolt, *Festetics*, 's *Splényi* *vezérekkel*.

„ Meg-látom ama' *Négy Eszterháziakat*, (1652-ben)
 A' kik így áldozták fel mint én, magokat;
 Fel váltván előre vérrel halálokat;
 Mert felkontzolának nyoltz-száz Pogányokat.
 „ Ezek mellett lelek helyt nyugovásomnak,
 Számra legédesebb tsókot ezek nyomnak;
 Ezek-is halállal nyertek dízt Hazámnak.
 'S juttatnak koszorút vitéz homlokomnak.
 „ Ne irtózz hát Lelkem! itt hagyni azokat
 A' Hertzeg Atyákat 's Gróff Atyafiakat;
 Szereti az Ég is a' hiv Bajnokokat,
 'S ott-is találsz elég Eszterháziakat.
 „ Várnak már élémbe terjesztik kezeket;
 Vár a' *Ditsőség-is*, 's vékony fellegeket
 Küld emelésemre; hogy több érdemeket
 Rakjon érdemjekhez, 's nagyítsa neveket. — —
 Bóldog sziv! ki magát ekkép' biztathatja,
 Bóldog! 's hogy el-veszti szerentsétl n Atyja:
 Szerentsés a' Haza, mellynek illy magzatja
 Vólt; 's hogy el-temeti méltán sirathatja.

A *Hunniásnak* esmeretes Szerzője, Nádorispány
 Ő Kir. Hertzegségének ajánlott következő tzimű
 betses munkáját botsátotta közelébb világ eleibe:

Leg-rövidebb nyári éjtszaka, melyben le-iratik
 egy olyan tsillag vizsgálónak beszélgetése; a' ki a'
 múlt 1787-dik észtendőben nyár kezdetkor, az égi
 testeket tsudálkozva nézegeti, azoknak forgásaikat
 le-irja, és az esméreetsébb tsillagzatok neveit a' régi
 pogányok költeményjeikből, a' nagyjából magya-
 rázza. Irta és most közre botsátja *Horváth* Adám.

Ezen kellemetes irásával, jeget törtetett a' Szer-
 ző Ur igen szerentséssen egy olyan nagy tárgy kö-
 rül, mellyet esmerni szép-is, szükséges-is.

Kristofat a' Rogya tsak nem meg-ütette.
 Örömében tegnap, midőn meg-értette,
 Hogy az ő Parokját Kol . . . ra vitte
 Az Angyal 's egy Tudós főbe helyheztette.